

voortzetting van de RKSP zou aankondigen maar tegelijkertijd de op-richting van een Centrum voor Staatkundige Vorming zou bekendmaken dat de 'vernieuwing' van de partij in studie zou nemen – van dat Centrum werd hijzelf voorzitter, pater Stokman secretaris.

Zou deze oplossing voor kritische katholieke jongeren voldoende aantrekkelijk zijn? Niet voor de *Christofoor*-groep maar wel voor de man tegen wie de meesten dier jongeren hoog opzagen: de Quay. Geweerd als minister, geweerd ook als bestuurslid van de Nederlandse Volksbe-
weging (daarop komen wij nog terug), besloot hij weer aansluiting te zoeken bij de katholieke 'zuil' die hij juist met de Volksbeweging overbodig had willen maken – daags voor de officiële oprichting van het Centrum verscheen in *De Tijd* een verklaring van de Quay en andere katholieke aanhangers van de Volksbeweging waarin zij zeiden aan de arbeid van het Centrum te willen deelnemen. De Quay werd prompt voorzitter van de commissie die het bestuur van het Centrum zou adviseren over de wijze van optreden van de katholieken in de politiek (in het zuiden had de Katholieke Staatkundige Vereniging zich inmiddels bij de RKSP aangesloten). Het advies van de commissie was een partij op

april '47, schreef hij in zijn dagboek: 'Ook Mansholt was van dit zaakje op de hoogte. Wij hebben er beiden echter geen gebruik van gemaakt' (d.w.z. de gegevens niet publiekelijk uitgespeeld) 'omdat wij geloven dat dit soort methoden onwaardig is.' *Het dagboek van Schermerhorn. Geheim verslag van prof. dr. ir. W. Schermerhorn als voorzitter der Commissie-Generaal voor Nederlands-Indië, 20 september 1946 – 7 oktober 1947* (1970), p. 477.

Wij merken hierbij nog op dat in het katholieke kamp weinigen zo overtuigde voorstanders waren van de invoering van een corporatief bestel als Romme. Hij had in '41 een brochure doen verschijnen, *Nederlandse sociale politiek*, waarin hij, zeker, de Duitse gelijkenschakelingspolitiek had afgewezen, maar toch ook een door hem in '36 geschreven rapport had aangehaald waarin stond dat het parlement als 'afzonderlijk het volk vertegenwoordigend orgaan' moest worden afgeschaft en vervangen door een welks leden de uit ondernemers en arbeiders bestaande corporaties zouden vertegenwoordigen. Later in de bezetting had Romme een herziene Grondwet opge-
steld (de tekst is onder de titel *Nieuwe Grondwetsartikelen* kort na de bevrijding gepubliceerd): de vertegenwoordigende lichamen moesten voor de helft uit standsaf-gevaardigden bestaan en hun bevoegdheden moesten drastisch beperkt worden – zo wilde hij aan het 'parlement' het recht van amendement ontnemen.

Romme is buiten kijf een man van grote bekwaamheid geweest (J. Th. M. Bank noemt hem in zijn in '83 verschenen werk *Katholieken en de Indonesische revolutie* 'een leeuw in een partij van poezen' (p. 179)) alsook een groot parlementariër – maar dan niet in het ondemocratische (en dus niet-reële) parlement dat hem van '35 tot '45 voor de geest stond. Over zijn noodlottige invloed op het beleid ten aanzien van de Republiek Indonesië zullen wij in hoofdstuk 7 schrijven.